

Fyrirhugaðar skatta- og gjaldabreytingar í samhengi ferðapjónustu

14. október 2026

Samtök ferðapjónustunnar
Kt. 550269-6359
Borgartúni 35, 105 Reykjavík

Deloitte ehf.
Dalvegur 30
201 Kópavogur
580 3000
www.deloitte.is

Kópavogur, 14. október 2026

Greining á fyrirhuguðum skatta- og gjaldabreytingum og samhengi við ferðapjónustu

Að beiðni Samtaka ferðapjónustunnar („SAF“, „verkkaupi“) hefur Deloitte framkvæmt greiningu á mögulegum áhrifum fyrirhugaðra skatta- og gjaldabreytinga í fjárlagafrumvarpi ársins 2027 á rekstraraðila í ferðapjónustu og sett í samhengi við afkomu greinarinnar á liðnum árum.

🔗 **Frímann Snær Guðmundsson**
👤 Meðeigandi
✉ frimann@deloitte.is

Vinna Deloitte byggir á ráðningarsamningi sem dagsettur er 28. september 2026.

Öll ákvörðunartaka í tengslum við niðurstöður er í höndum verkkaupa og tekur Deloitte ekki ábyrgð á ákvörðunum sem teknar eru á grundvelli þeirra.

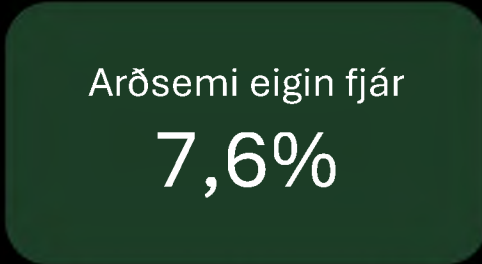
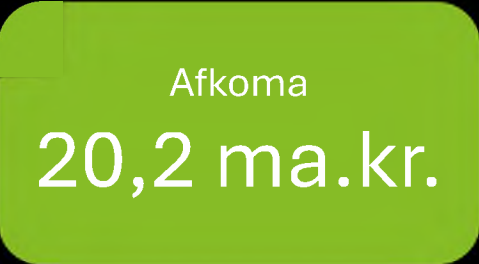
Virðingarfyllst,
Deloitte ehf.

- 01 Fjárhagslegar lykilstærðir ferðaþjónustu
- 02 Fyrirhugaðar skatta- og gjaldabreytingar í samhengi ferðaþjónustu
- 03 Fyrirhuguð hækkun virðisaukaskatts á rekstraraðila baðlóna
- 04 Náttúru- og innviðagjald fyrir aðgang að fjölsóttustu ferðamannastöðum í eigu ríkisins
- 05 Hækkun kílómetragjalds
- 06 Heildarumfang sett í samhengi við ferðaþjónustu

Einkennandi greinar í ferðapjónustu árið 2024 (1/2)

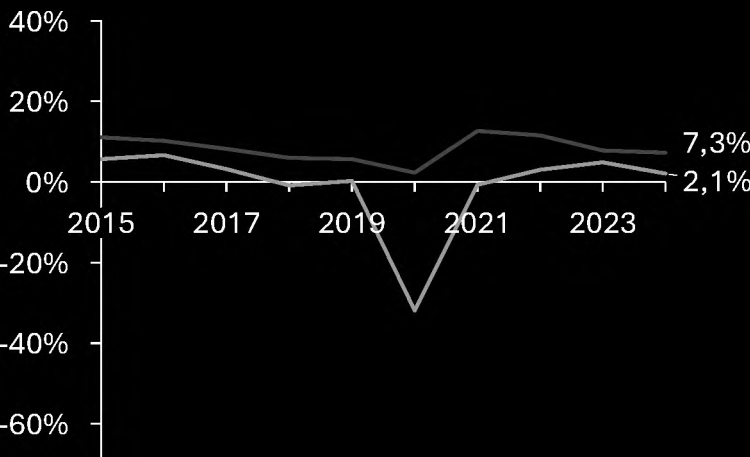
Ferðapjónusta á Íslandi sett í samhengi við viðskiptahagkerfið

- Í samhengi hagtalna og greininga á rekstraraðilum í ferðapjónustu er að jafnaði vísað til svokallaðra einkennandi greina ferðapjónustu. Er það hugtak meðal annars að finna í upplýsingum Hagstofu Íslands og innifelur m.a. farþegaflutninga á landi, sjó og í lofti, rekstur gístistaða, veitingasölu, skipulagðar ferðir, baðlón, afþreyingu og fleira tengt rekstri ferðapjónustu.
- Nýjustu upplýsingar frá Hagstofu Íslands um afkomu einkennandi greina ferðapjónustu eru fyrir árið 2024. Hagstofan áætlar að upplýsingar fyrir árið 2025 verði birtar í nóvember 2026. Lykilstærðir einkennandi greina ferðapjónustu sýna að heildarvelta ársins 2024 hafi verið 969 ma.kr., hagnaður 20 ma.kr. og hagnaðarhlutfall 2,1%. Eigið fé í lok árs 2024 var 271 ma.kr. og arðsemi eigin fjár á árinu 2024 7,6% (hagnaður ársins deilt með meðalstöðu eigin fjár í lok ára 2023 og 2024).
- Framhald á næstu síðu.

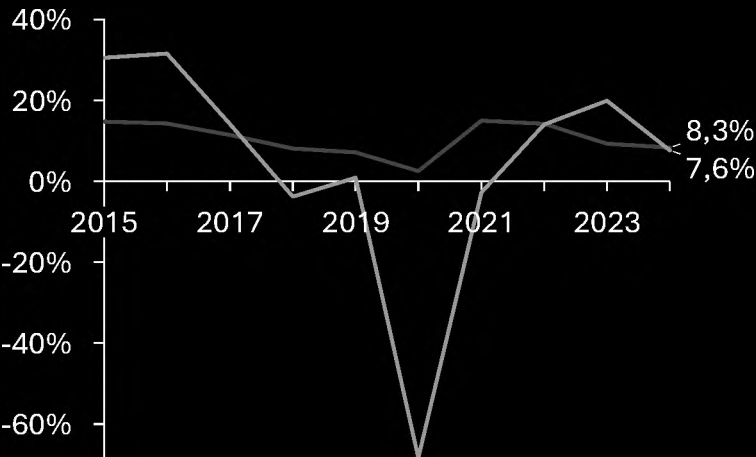
Hagnaðarhlutfall

— Viðskiptahagkerfi*
— Einkennandi greinar ferðapjónustu

Arðsemi eigin fjár

— Viðskiptahagkerfi*
— Einkennandi greinar ferðapjónustu

Fjárhagslegar lykilstærðir ferðapjónustu

Einkennandi greinar í ferðapjónustu árið 2024 (2/2)

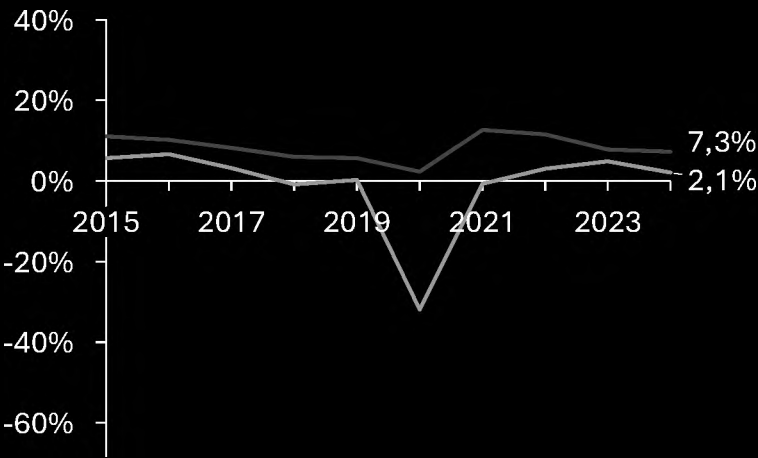
Ferðapjónusta á Íslandi sett í samhengi við viðskiptahagkerfið

- Samanburður á afkomu einkennandi greina ferðapjónustunnar og viðskiptahagkerfisins (án fjármála- og tryggingastarfsemi) sýnir að hagnaðarhlutfall rekstraraðila í ferðapjónustu hefur á síðustu árum verið nokkuð lægra en fyrir rekstraraðila í öðrum atvinnugreinum. Á árinu 2024 var hagnaðarhlutfall rekstraraðila í ferðapjónustu 2,1% samanborið við 7,3% í viðskiptahagkerfinu.
- Samanburður á arðsemi eigin fjár hjá rekstraraðilum í ferðapjónustu og viðskiptahagkerfinu bendir til þess að á síðustu árum hafi arðsemi eigin fjár verið svipuð, og fyrir árið 2024 hafi arðsemi eigin fjár í ferðapjónustu verið tæp 7,6% en 8,3% fyrir viðskiptahagkerfið.
- Það sem lítar samanburð frá árunum 2020 til 2024 eru þó gífurlegar breytingar í rekstrarumhverfi ferðapjónustunnar, þar sem afkoma ferðapjónustunnar var neikvæð um 90 ma.kr. árið 2020 og sem afleiðing lækkaði eigið fé rekstraraðila úr 169 ma.kr. í lok árs 2019 í 93 ma.kr. í lok árs 2020. Á árinu 2020 jókst eigið fé í viðskiptahagkerfinu hins vegar lítillega. Frá þeim tíma hafa rekstraraðilar í ferðapjónustu unnið að því að ná vopnum sínum.

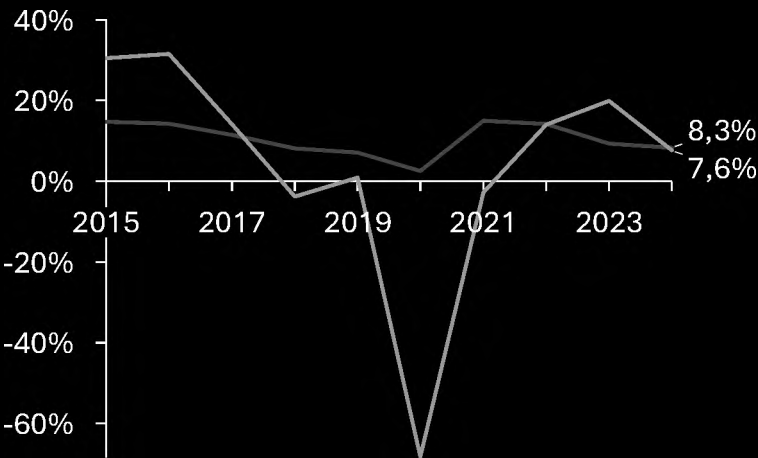
Hagnaðarhlutfall

— Viðskiptahagkerfi*
— Einkennandi greinar ferðapjónustu

Arðsemi eigin fjár

— Viðskiptahagkerfi*
— Einkennandi greinar ferðapjónustu

Greining þessi snýr að hækkun virðisaukaskatts á baðlónum, tilkomu nýs náttúru- og innviðagjalds og hækkun kílómetragjalds (1/2)

Helstu skatta- og gjaldabreytingar sem hafa áhrif á ferðapjónustu

- Í samhengi ferðapjónustu á Íslandi eru helst þrjár skatta- og gjaldabreytingar í fjárlagafrumvarpi fyrir árið 2027 sem talið er að muni hafa umfangsmikil áhrif á ferðapjónustu í viðum skilningi.
- Í fyrsta lagi hækkun virðisaukaskatts („VSK“) á starfsemi gufubaða og baðlóna úr 11% virðisaukaskattsþrepi í 24%, sem er áætlað að skili ríkissjóði 4 ma.kr. tekjuauka.
- Í öðru lagi er um að ræða tilkomu náttúru- og innviðagjalds sem er áætlað að skili ríkissjóði 5 ma.kr. tekjuauka árið 2027 og 6-7 ma.kr. tekjuauka frá og með 2028.
- Í þriðja lagi hækkun kílómetragjalds um 15,9%, sem er áætlað að skili ríkissjóði 6 ma.kr. tekjuauka.
- Frekari skatta- og gjaldabreytingar munu einnig hafa áhrif á ferðapjónustu, en þar má nefna 5,2% hækkun áfengisgjalds, gistináttaskatts og innviðagjalds fyrir skemmtiferðaskip, og bifreiðagjalds.
- Framhald á næstu síðu.

Hækkun virðisaukaskatts á baðlón
11% → 24%

Tilkoma náttúru- og innviðagjalds
3.000 – 4.500 KR.

Hækkun kílómetragjalds
↗ 15,9%

Hækkun áfengisgjalds
↗ 5,2%

Hækkun bifreiðagjalds
↗ 5,2%

Hækkun gistináttaskatts
↗ 5,2%

Hækkun innviðagjalds á skemmtiferðaskip
↗ 5,2%

Greining þessi snýr að hækkun virðisaukaskatts á baðlónum, tilkomu nýs náttúru- og innviðagjalds og hækkun kílómetragjalds (2/2)

Helstu skatta- og gjaldabreytingar sem hafa áhrif á ferðapjónustu

- Fyrirhugaðar skatta- og gjaldabreytingar eru mismunandi í eðli sínu, sumar þeirra verða innheimtar af fyrirtækjum í greininni (sem dæmi virðisaukaskattur á aðgang að baðlóni), aðrar verða líklega greiddar beint af ferðamanni (náttúru- og innviðagjald).
- Í samræmi við framsett markmið náttúru- og innviðagjalds er miðað við að ferðamaður taki þátt í uppbyggingu.
- Í samhengi baðlóna er virðisaukaskattur neysluskattur sem almennt er gert ráð fyrir að neytandi beri. Það má því ætla að ferðamenn greiði fyrir skatta- og gjaldahækkunir. Hvort það verði raunin, eða hvort rekstraraðilar í ferðapjónustu muni þurfa að taka hluta hækkana á sig vegna minni eftirspurnar eftir þjónustu, tilfærslu þjónustu milli staða innanlands eða breyttrar neysluhegðunar ferðamanna á eftir að koma í ljós.

Hækkun virðisaukaskatts á baðlón
11% → 24%

Tilkoma náttúru- og innviðagjalds
3.000 – 4.500 KR.

Hækkun kílómetragjalds
↗ 15,9%

Hækkun áfengisgjalds
↗ 5,2%

Hækkun bifreiðagjalds
↗ 5,2%

Hækkun gistinguáttaskatts
↗ 5,2%

Hækkun innviðagjalds á skemmtiferðaskip
↗ 5,2%

Fyrirhuguð hækkun virðisaukaskatts á aðgangsgjald að baðlónum

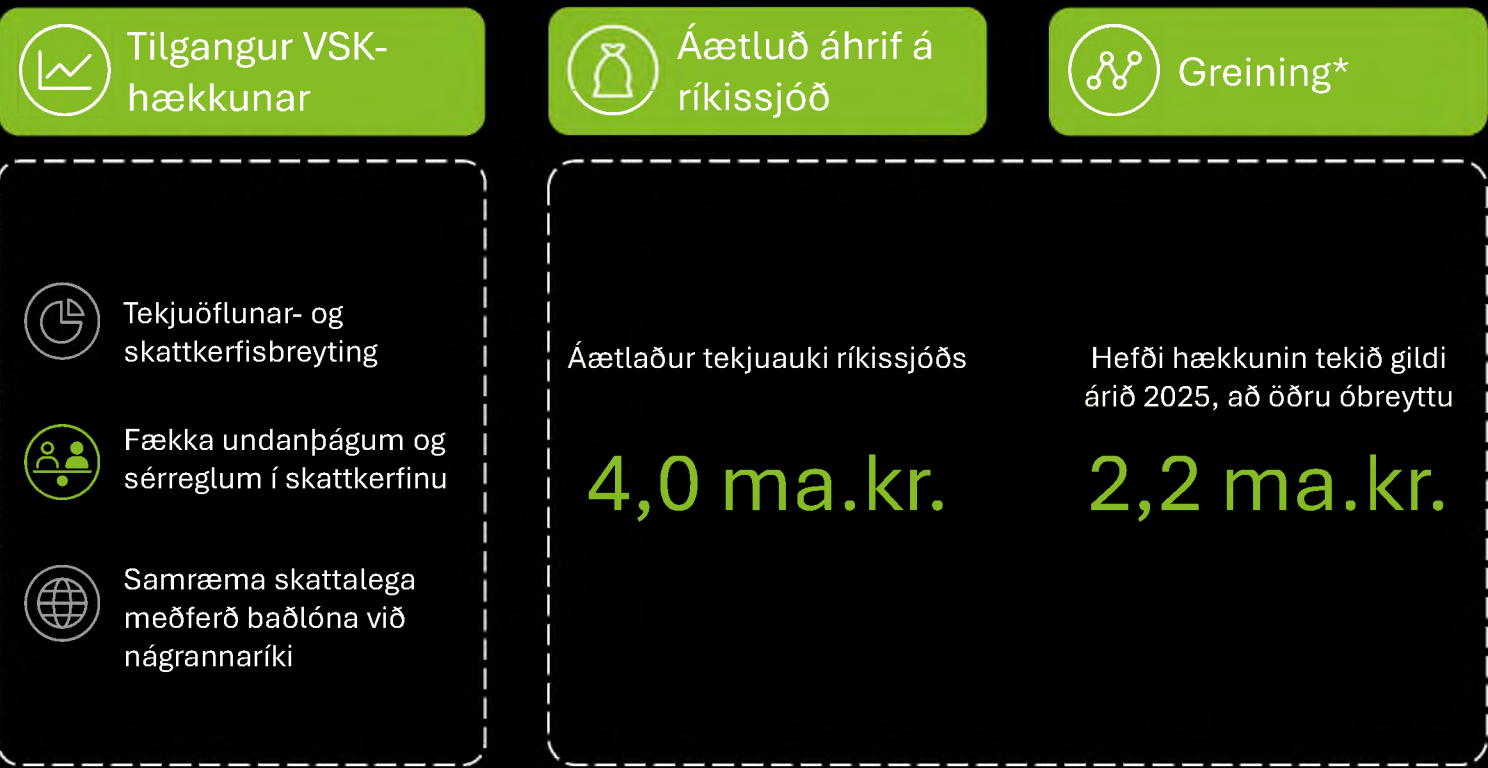
Áætlaður tekjuauki ríkissjóðs vegna færslu baðlóna í almennt virðisaukaskattþrep er 4 ma.kr. árið 2027. Greining Deloitte gefur til kynna að hækkunin hefði skilað ríkissjóði 2,2 ma.kr. til viðbótar árið 2025, að öðru óbreyttu (1/2)

Áætluð áhrif og tilgangur VSK-hækkunar á baðlón

- Í fjárlagafrumvarpi fyrir árið 2027 er horft til þess að færa starfsemi gufubaða og baðlóna úr 11% virðisaukaskattþrepi („VSK-þrepi“) í 24%. Áætlaður tekjuauki ríkissjóðs af þessari breytingu er 4 ma.kr.
- Í frumvarpinu segir að tilgangur breytingarinnar sé að hverfa frá því að baðlón og tengd starfsemi séu skattlögð með ívilnandi hætti, auka jafnræði atvinnugreina, tryggja hlutleysi virðisaukaskatts gagnvart mismunandi vörum og samræma skattlagningu baðlóna við það sem tíðkast almennt í Evrópulöndum.
- Á þessu stigi er ekki ljóst að hve miklu leyti rekstraraðilar baðlóna geta velt hækkun virðisaukaskatts yfir í miðaverð. Gera má ráð fyrir að rekstraraðilar leitist við að hámarka tekjur af starfsemi sinni, en óvíst er hvort svigrúm sé til að hækka verð án þess að neikvæð áhrif á minni eftirspurn vegi þyngra en ávinningur af verðhækkuninni.
- Líklegt er að hækkunin skiptist að einhverju leyti milli rekstraraðila og viðskiptavina, en óljóst er hvernig rekstraraðilar munu bregðast við og hvernig aðsókn muni þróast. Þá er jafnframt óvíst hvernig samkeppni við aðra afþreyingu, önnur baðlón og sundlaugar sem reknar eru með stuðningi sveitarfélaga, muni hafa áhrif á hegðun ferðamanna.
- Sem dæmi myndi miðaverð hækka um tæp 12% ef hækkun virðisaukaskatts úr 11% í 24% yrði að fullu velt yfir á viðskiptavinum.
- Framhald á næstu síðu.

Heimild: Frumvarp til fjárlaga 2027, ársreikningar fyrirtækja, greining Deloitte

* Greining byggir á ársreikningum 2025 og upplýsingum um hlutdeild miðasölutekna af heildartekjum. Reiknuð er sú upphæð sem hefði skilað sér til ríkissjóðs ef virðisaukaskattur á aðgangseyri baðlóna hefði verið 24% í stað 11% og óbreytt miðaverð hefði verið í gildi.

Fyrirhuguð hækkun virðisaukaskatts á aðgangsgjald að baðlónum

Áætlaður tekjuauki ríkissjóðs vegna færslu baðlóna í almennt virðisaukaskattþrep er 4 ma.kr. árið 2027. Greining Deloitte gefur til kynna að hækkunin hefði skilað ríkissjóði 2,2 ma.kr. til viðbótar árið 2025, að öðru óbreyttu (2/2)

Áætluð áhrif og tilgangur VSK-hækkunar á baðlón

- Til einföldunar hefur áætlað umfang verið sett í samhengi við samanlagða afkomu rekstraraðila baðlóna, byggt á ársreikningum fyrir árið 2025 og upplýsingum frá rekstraraðilum um hlutdeild miðasölutekna af heildartekjum.
- Þá skal halda því til haga að umrædd dæmi fyrir rekstraraðila baðlóna á Íslandi benda til þess að umfang VSK-hækkunar leiði til 2,2 ma.kr. tekjuauka sem er umtalsvert lægri en 4 ma.kr. sem er sett fram í fjárlagafrumvarpi.
- Hluti skýringa á því gæti verið að í greiningunni er horft til rekstrarupplýsinga fyrir árið 2025 en frumvarpið er áætlun fyrir árið 2027. Væntingar greiningaraðila eru þó ýmist að fjöldi ferðamanna árið 2027 verði svipaður og á fyrri árum eða aukist lítillega.

Tilgangur VSK-hækkunar Tekjuöflunar- og skattkerfisbreyting Fækka undanpágum og sérreglum í skattkerfinu Samræma skattalega meðferð baðlóna við nágrannaríki	Áætluð áhrif á ríkissjóð Áætlaður tekjuauki ríkissjóðs 4,0 ma.kr. Hefði hækkunin tekið gildi árið 2025, að öðru óbreyttu 2,2 ma.kr.	Greining*
---	--	----------------------

Fyrirhuguð hækkun virðisaukaskatts á aðgangsgjald að baðlónum

Ef hækkun virðisaukaskatts hefði tekið gildi árið 2025 og miðaverð verið óbreytt hefði afkoma Jarðbaðanna við Mývatn og GeoSea á Húsavík rúmlega helmingast, en afkoma Vök við Urriðavatn hefði dregist saman um þriðjung (1/2)

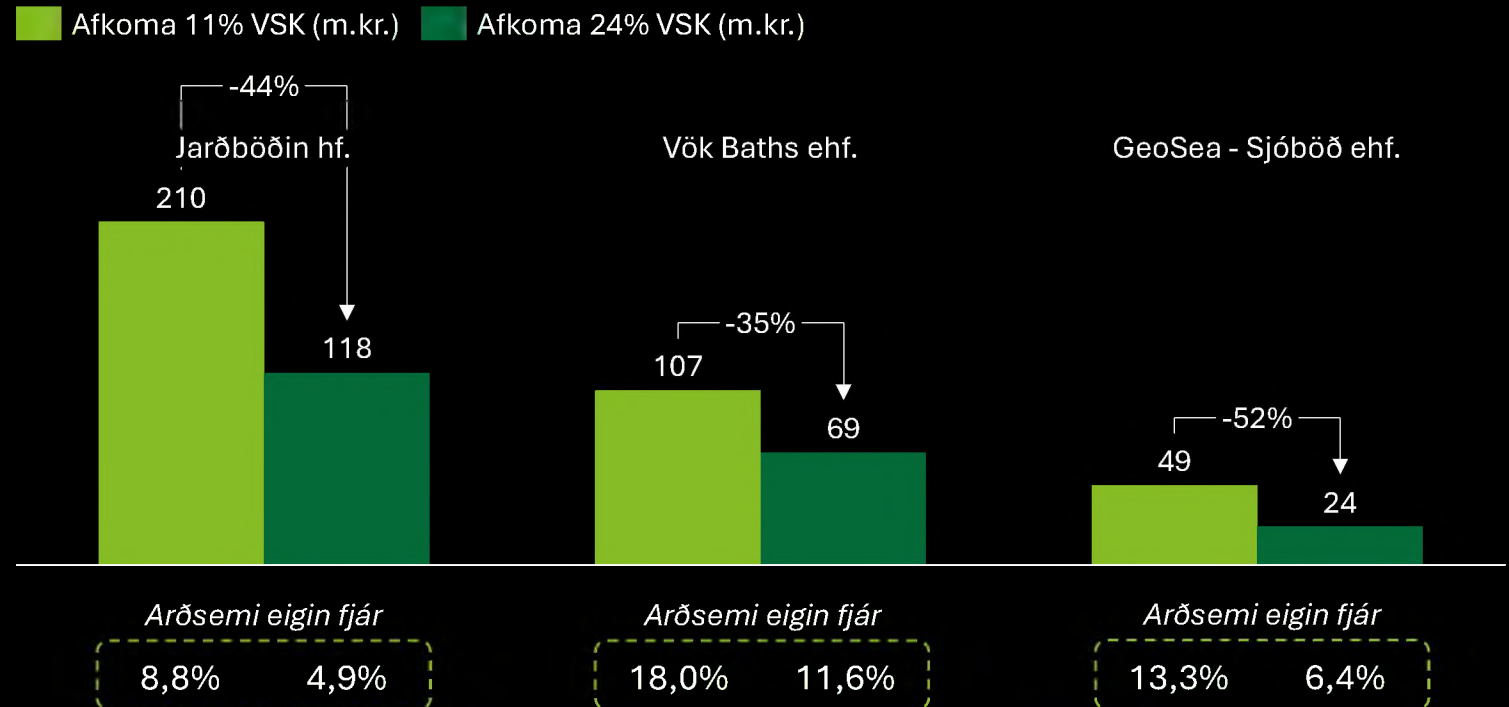
Greining á VSK-hækkun í samhengi afkomu baðlóna

- Greiningu þessari er ætlað að setja umfang hækkunar virðisaukaskatts („VSK“) í samhengi við nýjustu opinberu rekstrarupplýsingar baðlóna sem fengnar eru úr ársreikningum félaganna fyrir árið 2025.
- Til að greina mögulegt umfang hækkunar á virðisaukaskatti og setja það í samhengi við afkomu rekstraraðila baðlóna var sett fram einfalt dæmi: Hver hefði afkoma rekstraraðila verið, árið 2025, ef rekstraraðilar hefðu haldið miðaverði til viðskiptavina óbreyttu en skilað ríkissjóði 24% VSK í stað 11%, þ.e. rekstraraðilinn hefði tekið hækkun VSK á sig.
- Þar sem VSK-hækkunin á aðeins við um tekjur vegna aðgangseyris byggir greiningin á upplýsingum frá rekstraraðilum um hlutfall aðgangseyris af heildartekjum. Ekki er gert ráð fyrir breytingum í eftirspurn þar sem engin breyting er á miðaverði. Gert er ráð fyrir að tekjuskattsgreiðslur rekstraraðila lækki um sem nemur tekjuskattshlutfalli af lækkun tekna.
- Niðurstöðurnar benda til þess að VSK-hækkunin hefði haft veruleg áhrif á öll félögin, að hagnaður Jarðbaðanna hefði lækkað um 44%, hagnaður Vök Baths hefði lækkað um 35% og hagnaður Sjóbaðanna um 52%. Að sama skapi hefði arðsemi eigin fjár félaganna lækkað umtalsvert, í sama hlutfalli og lækkun hagnaðar.
- Framhald á næstu síðu.

Hækkun virðisaukaskatts á baðlón

Hver hefði afkoma 2025 verið ef VSK-hækkun hefði tekið gildi árið 2025 og miðaverð hefði verið óbreytt

Fyrirhuguð hækkun virðisaukaskatts á aðgangsgjald að baðlónum

Ef hækkun virðisaukaskatts hefði tekið gildi árið 2025 og miðaverð verið óbreytt hefði afkoma Jarðbaðanna við Mývatn og GeoSea á Húsavík næstum helmingast, og afkoma Vök við Urriðavatn dregist saman um þriðjung

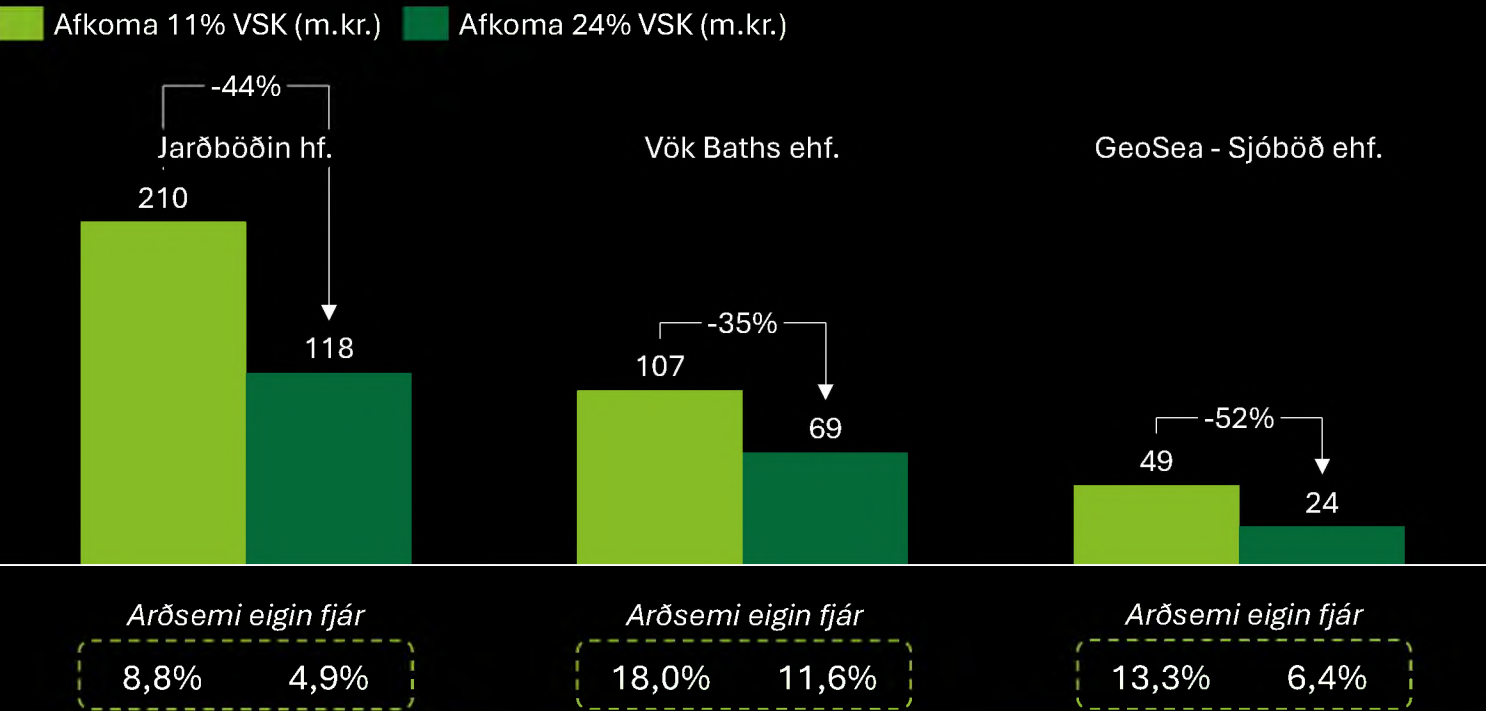
Greining á VSK-hækkun í samhengi afkomu baðlóna

- Hagnaður Jarðbaðanna var 210 m.kr. árið 2025 og arðsemi eigin fjár 8,8%. Miðað við framangreint dæmi, þ.e. ef VSK á aðgangsmiða hefði verið 24% og rekstraraðili hefði tekið hækkun skattsins á sig, hefði hagnaður ársins 2025 verið 118 m.kr., eða 44% lægri en hann var með 11% VSK. Arðsemi eigin fjár hefði lækkað úr 8,8% í 4,9% miðað við framangreindar forsendur.
- Hagnaður Vök var 107 m.kr. sama ár. Miðað við framangreint dæmi hefði hagnaður ársins numið 69 m.kr., eða 35% lægri en hann var með 11% VSK. Arðsemi eigin fjár hefði lækkað úr 18,0% í 11,6% miðað við framangreindar forsendur.
- Svípuð þróun hefði átt sér stað hjá GeoSea. Hagnaður félagsins var 49 m.kr. árið 2025 og arðsemi eigin fjár 13,3%. Ef VSK-hækkunin hefði verið komin í gildi má áætla að hagnaður ársins hefði numið 24 m.kr., eða 52% lægri en hann var með 11% VSK. Arðsemi eigin fjár hefði lækkað úr 13,3% í 6,4% miðað við framangreindar forsendur.

Hækkun virðisaukaskatts á baðlón

Hver hefði afkoma 2025 verið ef VSK-hækkun hefði tekið gildi árið 2025 og miðaverð hefði verið óbreytt

Breyttar rekstrarforsendur og stuttur fyrirvari setja fjárfestingaráform í uppnám

Áhrif VSK-hækkunar á uppbyggingu

- Fjöldi rekstraraðila baðlóna hafa sent inn umsögn um frumvarp til fjárlaga og frumvarp til laga um breytingar á ýmsum lögum vegna fjárlaga fyrir árið 2027.
- Almennt telja rekstraraðilarnir breytinguna grafa undan fyrirsjáanleika og trausti, skerða fjármagn til áframhaldandi fjárfestingar og draga úr samfélagslegum ávinningi baðlóna. Fyrri fjárfestingar sem hlaupa á milljörðum voru byggðar á forsendum um 11% VSK.
- Laugarás Lagoon, Hvammsvík Sjóböð og Vök Baths hafa greint frá að frekari uppbygging sé ýmist komin á frest eða til endurskoðunar, þar sem fyrirhugaðar skatta- og gjaldabreytingar raska þeim forsendum sem langtímafjárfestingar byggja á.

Hækkun virðisaukaskatts á baðlón

“

„Laugarás Lagoon hefur verið að skoða frekari uppbyggingu á svæðinu, en í ljósi aukinnar skatt- og gjaldtöku eru forsendur þeirrar fjárfestingar nú til endurskoðunar.“

Umsögn – Laugarás Lagoon

“

5 ma.kr. uppbygging sjóbaðanna í Hvammsvík komin á ís

Skúli Mogensen (Hvammsvík Sjóböð) - Morgunblaðið

“

„Vök Baths hefur slegið áformum um frekari uppbyggingu á frest.“

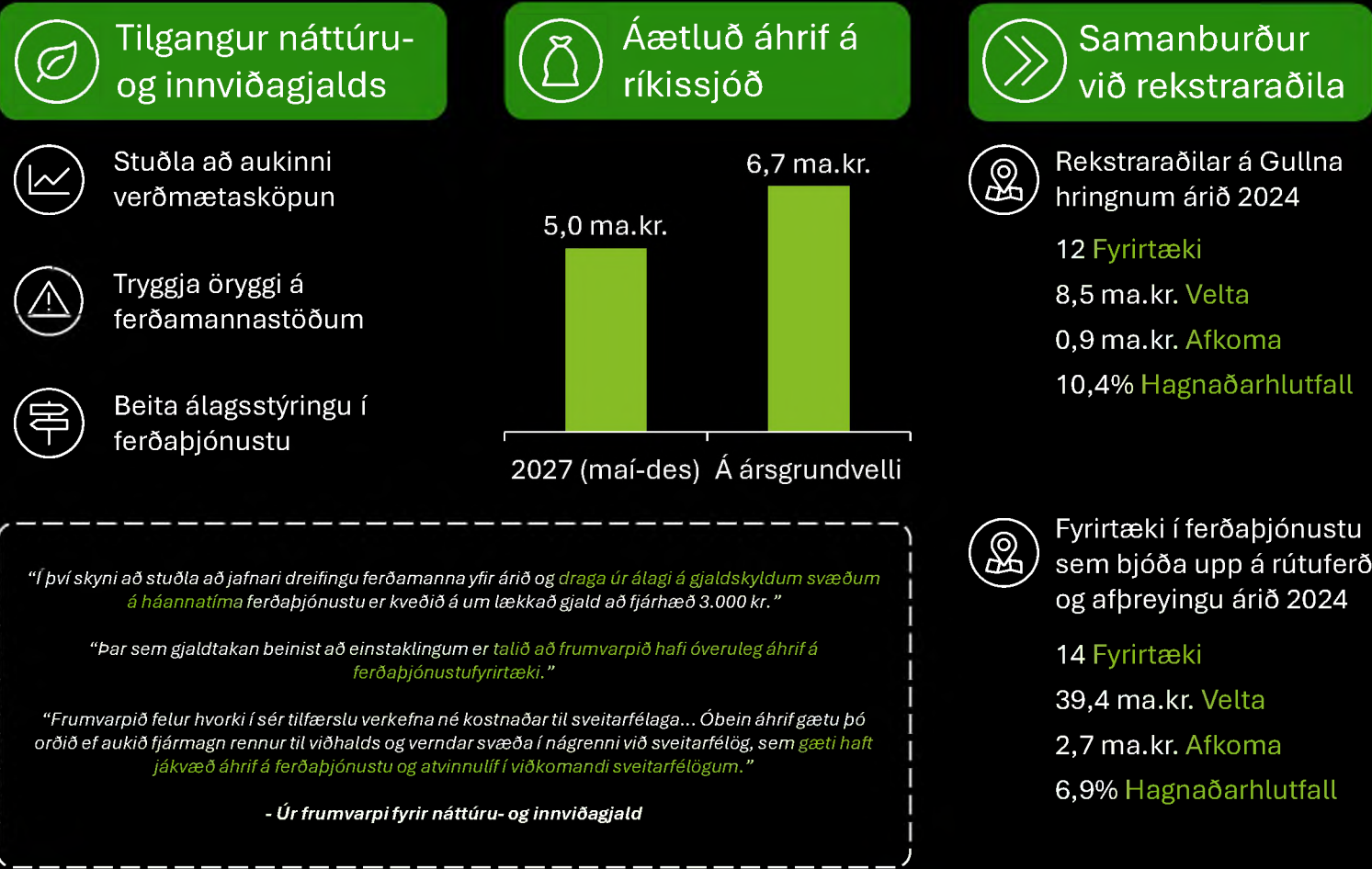
Umsögn – Vök Baths

Áhrif fyrirhugaðs náttúru- og innviðagjalds fyrir aðgang ferðamanna að náttúruperlum í eigu ríkisins

Áætlað er að náttúru- og innviðagjald muni skila ríkissjóði 5 ma.kr. árið 2027. Samkvæmt fjárlagafrumvarpi er talið að innleiðing muni hafa óveruleg áhrif á ferðapjónustufyrirtæki (1/2)

Um náttúru- og innviðagjald

- Náttúru- og innviðagjald er fyrirhuguð ný gjaldtaka sem fjallað er um í fjárlagafrumvarpi 2027 og drögum að frumvarpi til laga um náttúru- og innviðagjald. Gjaldið mun veita ferðamönnum aðgang að Gullfossi, Geysi og Þingvöllum.
- Gjaldskyldan mun taka til einstaklinga sem náð hafa 18 ára aldri og ekki hafa skattalega heimafesti á Íslandi. Á tímabilinu 1. nóvember til 31. maí skal gjaldið vera 3.000 kr., utan þess tíma er gjaldið 4.500 kr.
- Samkvæmt umfjöllun í greinargerð með frumvarpi gjaldsins er mismunandi gjaldi innan ársins ætlað að stuðla að jafnari dreifingu ferðamanna yfir árið og draga úr álagi á háannatíma ferðapjónustu.
- Í frumvarpinu er einnig fjallað um að gjaldtakan beinist að einstaklingum en ekki ferðapjónustufyrirtækjum sem slíkum og er því talið að frumvarpið muni hafa óveruleg áhrif á fyrirtæki í ferðapjónustu.
- Að sama skapi er ekki talið að náttúru- og innviðagjaldið hafi neikvæð áhrif á sveitarfélög, heldur að það muni hafa jákvæð áhrif á atvinnulíf og ferðapjónustu í viðkomandi sveitarfélögum þar sem aukið fjármagn renni til viðhalds og verndar svæða í eða við sveitarfélögin.
- Framhald á næstu síðu.

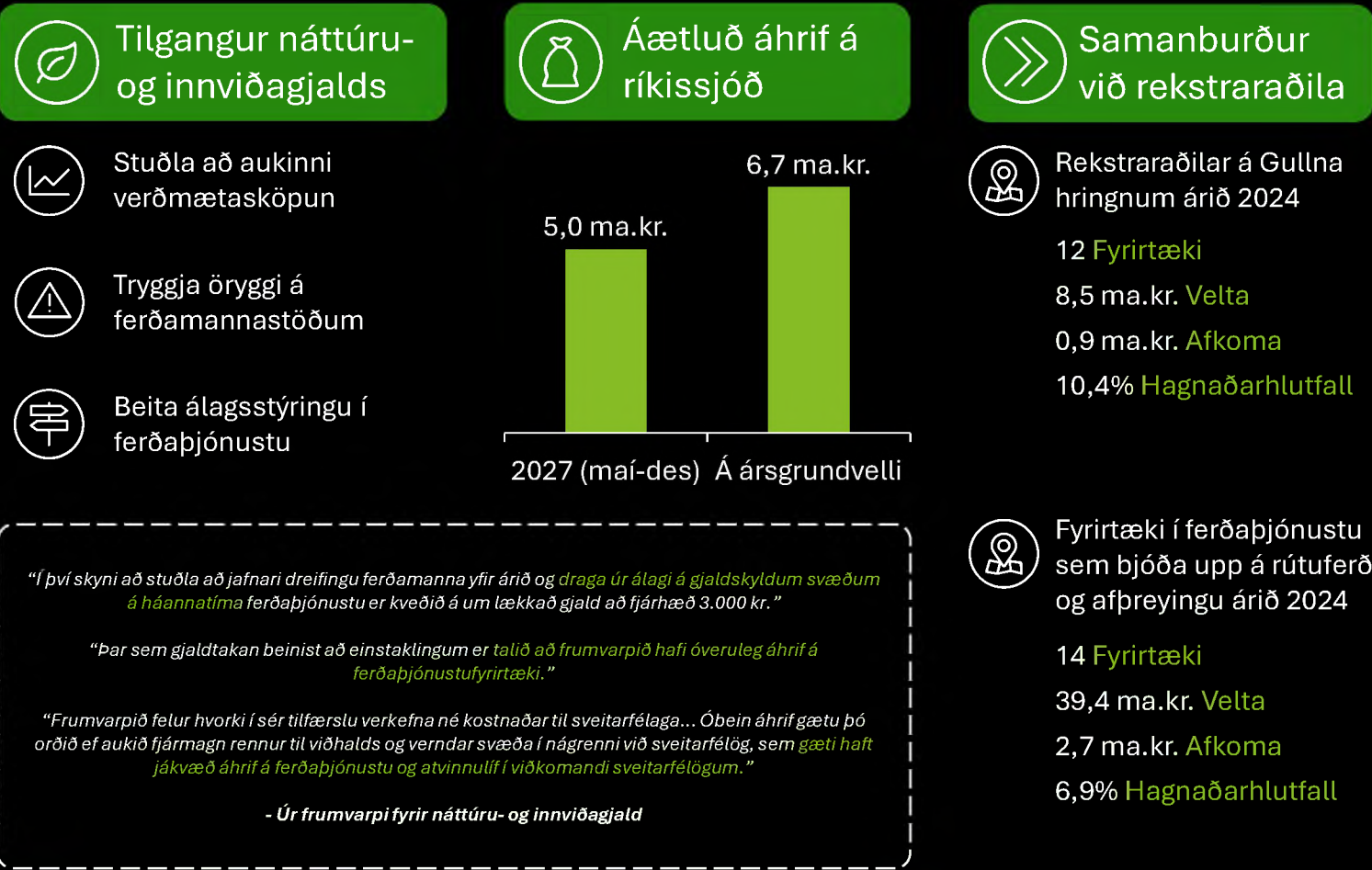

Áhrif fyrirhugaðs náttúru- og innviðagjalds fyrir aðgang ferðamanna að náttúruperlum í eigu ríkisins

Áætlað er að náttúru- og innviðagjald muni skila ríkissjóði 5 ma.kr. árið 2027. Samkvæmt fjárlagafrumvarpi er talið að innleiðing muni hafa óveruleg áhrif á ferðapjónustufyrirtæki (2/2)

Áhrif á ríkissjóð og samanburður við rekstraraðila

- Áætlað er að gjaldtaka hefjist 1. maí 2027 og muni skila 5 ma.kr. tekjuauka til ríkissjóðs árið 2027 og 6-7 ma.kr. á árinu 2028. Til að setja þær upphæðir í samhengi var óskað eftir rekstrarupplýsingum fyrir tvo hópa fyrirtækja fyrir árið 2024 frá Hagstofu Íslands, en upplýsingar fyrir 2025 hafa ekki verið birtar.
- Annar hópurinn samanstendur af 12 fyrirtækjum sem stunda fjölbreyttan rekstur á Gullna hringnum (gististaðir, matsala, kaffihús, baðlón og afþreying). Þessir rekstraraðilar veltu samanlagt 8,5 ma.kr. og voru með hagnað upp á 0,9 ma.kr. 2024.
- Hinn hópurinn samanstendur af 14 fyrirtækjum sem bjóða upp á rútuferðir og afþreyingu fyrir ferðamenn. Þessi fyrirtæki starfa á landsvísi í fjölbreyttum rekstri. Ekki var talið raunhæft í þessari greiningu að afmarka upplýsingar um rekstur þeirra við Gullna hringinn. Þessi fyrirtæki veltu samtals 39,4 ma.kr. og högnuðust um 2,7 ma.kr. árið 2024.
- Áætlaður tekjuauki ríkissjóðs af náttúru- og innviðagjaldinu, 5 ma.kr. árið 2027, er hærri en samanlagður hagnaður framangreindra tólf rekstraraðila á Gullna hringnum og fjórtán fyrirtækja sem bjóða upp á rútuferðir og afþreyingu fyrir ferðamenn á landsvísi, sem nam rúmlega 3,6 ma.kr.
- Tilgangur náttúru- og innviðagjalds er að beita álagsstýringu í ferðapjónustu. Gangi það eftir má leiða líkur að því að eftirspurn eftir þjónustu rekstraraðila á Gullna hringnum muni taka einhverjum breytingum. Hver áhrifin verða er óljóst en ofangreint dæmi bendir til þess að gjaldtakan sé umtalsverð í samhengi við afkomu rekstraraðila svæðisins.

Áhrif fyrirhugaðs náttúru- og innviðagjalds fyrir aðgang ferðamanna að náttúruperlum í eigu ríkisins

Algengt verð á dagsferð um Gullna hringinn er 10 til 12 þúsund krónur. Að sumri til myndi beinn kostnaður tengdur þeirri ferð aukast um tæp 40 prósent með tilkomu náttúru- og innviðagjalds (1/2)

Áhrif náttúru- og innviðagjalds á ferðir um Gullna hringinn

- Til að greina möguleg áhrif á erlenda ferðamenn og rekstraraðila var horft til tveggja dæma. Greiningin setur náttúru- og innviðagjald í samhengi við þann beina kostnað sem fellur til á ferðalagi um Gullna hringinn á háannatíma (sumar), annars vegar fyrir tvo ferðamenn sem fara í dagsferð á vegum ferðapjónustufyrirtækis og hins vegar beinan kostnað tveggja ferðamanna sem keyra um Gullna hringinn á eigin vegum (t.d. á bílaleigubíl).
- Fari þessir tveir ferðamenn í dagsferð um Gullna hringinn á vegum ferðapjónustufyrirtækis, í rútuferð með leiðsögumanni, er algengt miðaverð á bilinu 9.999–11.999 kr. Miðað við upphæð náttúru- og innviðagjaldsins myndi beinn kostnaður ferðamannanna við þessa dagsferð hækka um 9.000 kr. (4.500 kr. í náttúru- og innviðagjald fyrir hvorn aðila), og beinn kostnaður við dagsferð fyrir tvo aukast úr 20–24 þúsund krónum í 29–33 þúsund krónur, sem er hækkun á bilinu 38%–45%.
- Í 6. gr. frumvarps um náttúru- og innviðagjald er nefndur möguleiki á því að ferðapjónustufyrirtæki hafi milligöngu um greiðslu náttúru- og innviðagjalds fyrir viðskiptavinum sína. Ef rekstraraðili myndi innifela náttúru- og innviðagjald í gjaldskrá sinni fyrir dagsferð um Gullna hringinn er ekki ólíklegt að miðaverð myndi hækka frá 9.999–11.999 krónum í 14.499–16.499 krónur að sumri til.
- Framhald á næstu síðu.

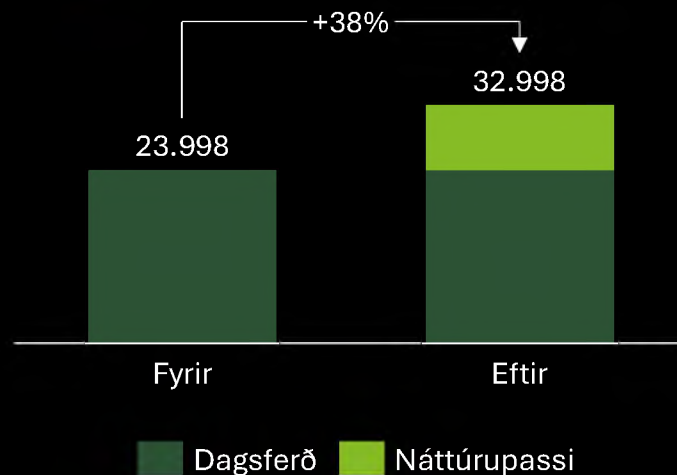

Tilkoma náttúru- og innviðagjalds

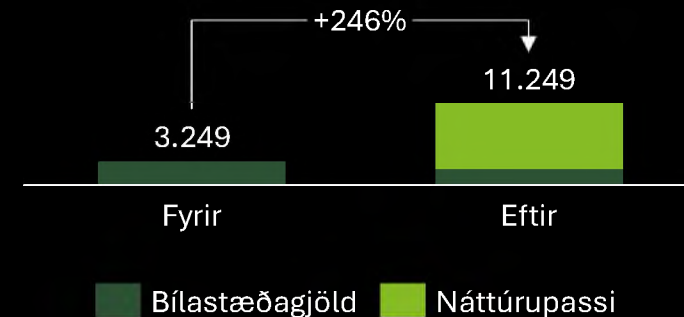
Samanburður á kostnaði fyrir tvo ferðamenn - dæmi

Tveir aðilar í dagsferð á vegum ferðapjónustuaðila (kr.)

Tveir aðilar á ferð um Gullna hringinn á eigin vegum (kr.)

Áhrif fyrirhugaðs náttúru- og innviðagjalds fyrir aðgang ferðamanna að náttúruperlum í eigu ríkisins

Algengt verð á dagsferð um Gullna hringinn er 10 til 12 þúsund krónur. Að sumri til myndi beinn kostnaður tengdur þeirri ferð aukast um tæp 40 prósent með tilkomu náttúru- og innviðagjalds (2/2)

Áhrif náttúru- og innviðagjalds á ferðir um Gullna hringinn

- Til samanburðar, ef þessir tveir ferðamenn ferðast á eigin vegum, greiða þeir í dag bílastæðagjald við Gullfoss (1.080 kr.), Geysi (1.169 kr.) og á Þingvöllum (1.000 kr.), samtals 3.249 kr. samkvæmt gjaldskrá Parka og Check-it.
- Verði náttúru- og innviðagjald innleitt mun bílastæðagjald á Þingvöllum falla úr gildi þar sem bílastæðið er á landi í eigu ríkisins, en þar sem bílastæðin við Gullfoss og Geysi eru einkarekin yrði bílastæðagjald áfram innheimt þar. Auk þess munu báðir aðilarnir þurfa að greiða 4.500 kr. í náttúru- og innviðagjald.
- Tilkoma náttúru- og innviðagjalds myndi því hækka beinan kostnað við að aka um Gullna hringinn úr 3.249 kr. í 11.249 kr., eða um 246%. Greiningin tekur aðeins mið af þeim beina kostnaði sem fellur til á hverjum áfangastað. Kostnaður vegna eldsneytis, bílaleigubíls og annarra ferðatengdra útgjalda er ekki tiltekinn.

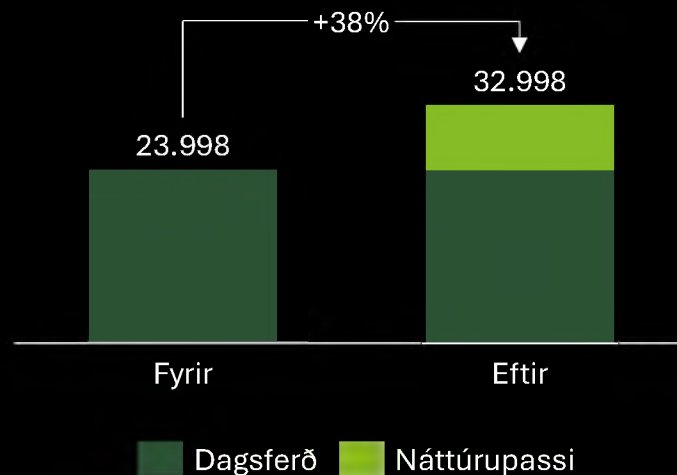

Tilkoma náttúru- og innviðagjalds

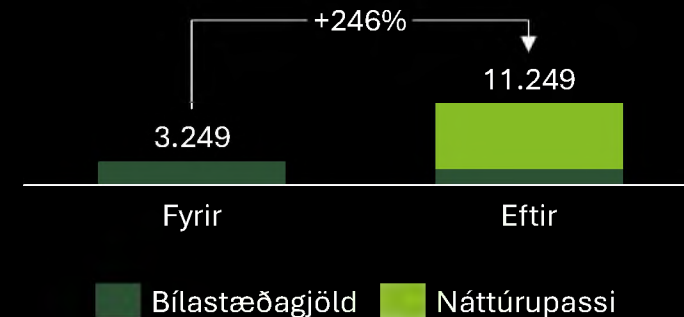
Samanburður á kostnaði fyrir tvo ferðamenn - dæmi

Tveir aðilar í dagsferð á vegum ferðapjónustuaðila (kr.)

Tveir aðilar á ferð um Gullna hringinn á eigin vegum (kr.)

Hækkun kílómetragjalds

Áætlað er að viðskiptavinir bílaleiga muni greiða rúmlega 18% af heildarhækkun kílómetragjaldsins, um 1,1 ma.kr. af 6 ma.kr.

Hækkun kílómetragjalds og áhrif á viðskiptavinum bílaleiga

- Í fjárlagafrumvarpi fyrir árið 2027 er áætlað að kílómetragjald hækki um 5,2% ásamt viðbótarhækkun sem áætlað er að skili ríkissjóði 4 ma.kr. umfram verðlagsuppfærslu. Samkvæmt forsendum frumvarpsins mun kílómetragjaldið hækka úr 6,95 kr. í 8,06 kr. á kílómetra, eða um 15,9%. Samanlagt er breytingunum áætlað að skila 6 ma.kr. aukalega í ríkissjóð.
- Út frá upplýsingum Hagstofu Íslands um meðaltal fjölda skráðra bílaleigubíla á árinu 2025 og upplýsingum frá rekstraraðilum bílaleiga um meðalakstur bílaleigubíla bendir greiningin til þess að viðskiptavinir bílaleiga muni greiða 1,1 ma.kr. aukalega í kílómetragjald á ári, eða rúmlega 1/6 af heildarhækkuninni.
- Nýjustu upplýsingar um afkomu bílaleiga fyrir árið 2025, úr ársreikningum rekstraraðila bílaleiga, sýna að hagnaður hafi verið um 2,7 ma.kr. árið 2025. Til að setja umfang hærri greiðslna viðskiptavina bílaleiga vegna kílómetragjalds í samhengi er áætluð hækkun gjaldtöku á viðskiptavinum bílaleiga um 42% af heildarhagnaði rekstraraðila bílaleiga fyrir árið 2025.
- Hagstofa Íslands hefur ekki lokið samantekt á upplýsingum um rekstrar- og efnahagsyfirlit atvinnugreinarinnar fyrir árið 2025. Við greininguna var því stuðst við úrtak bílaleiga með yfir 100 m.kr. í ársveltu. Árið 2024 nam samantögd velta úrtaksins 89% af heildarveltu atvinnugreinarinnar og samanlagður hagnaður félaga í úrtakinu nam 104% af hagnaði atvinnugreinarinnar. Skýrist það af því að minni félög utan úrtaksins voru að meðaltali rekin með tapi. Samanlagður hagnaður fyrirtækja í úrtakinu nam 1,9 ma.kr. árið 2024 og 2,7 ma.kr. árið 2025.

Hækkun kílómetragjalds

Heildarhækkun

15,9%

6 ma.kr.

Verðlagshækkun

5,2%

2 ma.kr.

Viðbótarhækkun

10,7%

4 ma.kr.

Rekstur bílaleiga árið 2025

Afkoma

2,7 ma.kr.

Hagnaðarhlutfall

4,2%

Arðsemi eigin fjár

13,9%

Áætluð áhrif á viðskiptavinum

1,1 ma.kr. af 6 ma.kr.

Heimild: Frumvarp til fjárlaga 2027, ársreikningar bílaleiga, greining Deloitte

Skýring: Hagstofa Íslands hefur ekki lokið samantekt upplýsinga atvinnugreinarinnar fyrir árið 2025. Við greininguna var stuðst við úrtak bílaleiga með yfir 100 m.kr. í ársveltu. Arðsemi eigin fjár er reiknuð sem afkoma deilt með meðalstöðu eigin fjár á árinu.

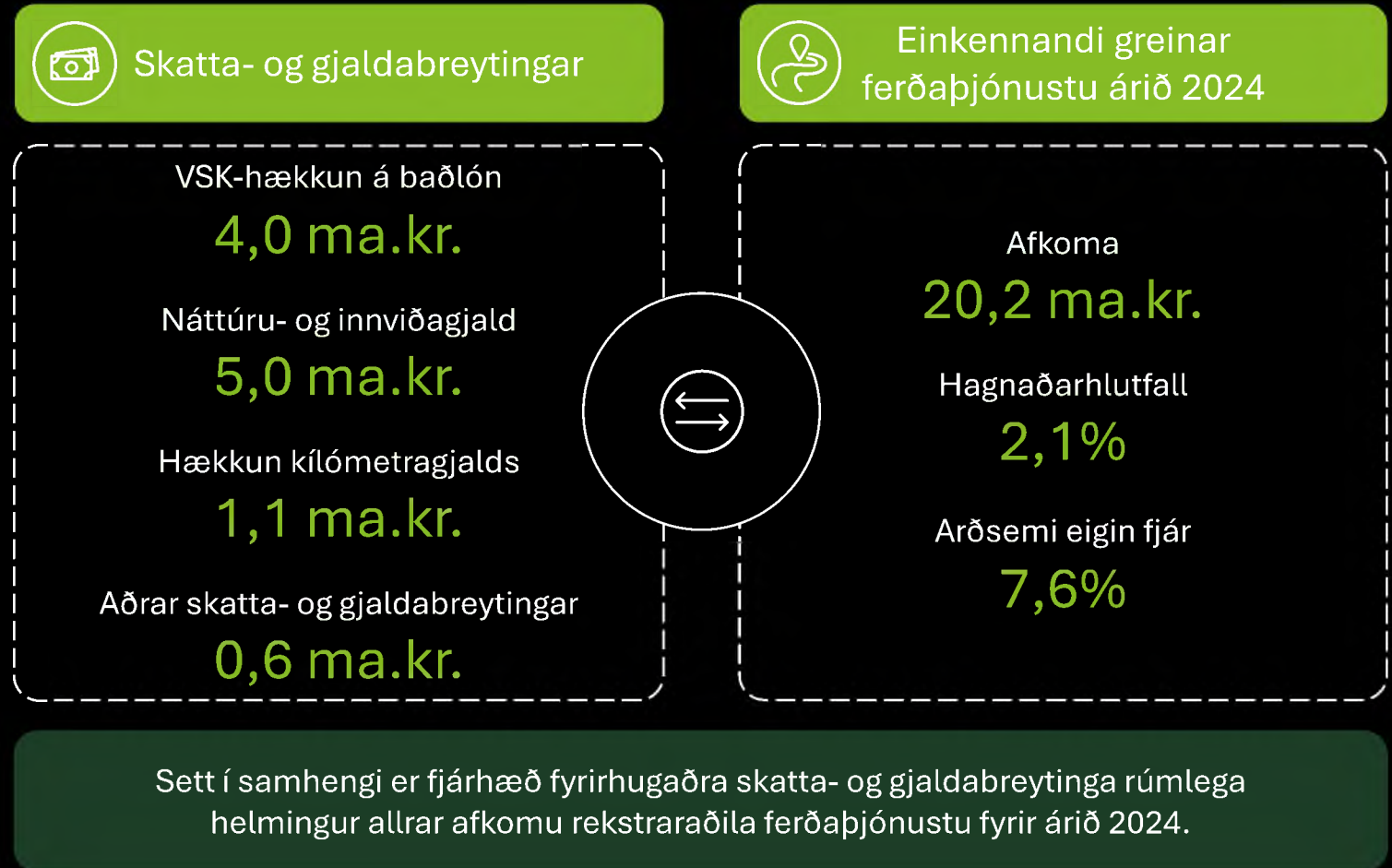
© 2026 Deloitte ehf.

Heildarumfang sett í samhengi við ferðapjónustu

Hækkun skatta og gjalda á ferðapjónustu og viðskiptavini þeirra er ætlað að skila 10,7 ma.kr. í ríkissjóð árið 2027. Til samanburðar var afkoma einkennandi greina ferðapjónustunnar 20,2 ma.kr. árið 2024

Umfang skatta- og gjaldabreytinga dregið saman

- Til að setja áætlað umfang skatta- og gjaldahækkana, sem koma til með að hafa áhrif á ferðamenn og/eða rekstraraðila í ferðapjónustu, í samhengi er til einföldunar horft til lykilstærða einkennandi greina ferðapjónustu hjá Hagstofu Íslands fyrir árið 2024. Upplýsingar fyrir árið 2025 hafa ekki verið birtar.
- Samtala þessara skatta- og gjaldahækkana er því, samkvæmt áætluðum áhrifum í fjárlagafrumvarpi og greiningu Deloitte, um 10,7 ma.kr. Þar af eru rúmlega 10 ma.kr. vegna VSK-hækkunar á baðlón, náttúru- og innviðagjalds og hækkunar kílómetragjalds.
- Aðrar skatta- og gjaldabreytingar sem snerta ferðapjónustuna eru áætlaðar af Deloitte og innihalda hækkun áfengisgjalds (0,2 ma.kr.), gístináttaskatts og innviðagjalds á skemmtiferðaskip (0,2 ma.kr.) og bifreiðagjalds (0,1 ma.kr.). Samtala þessara áhrifa námundast 0,6 ma.kr. Þessi upptalning er þó ekki tæmandi og kunna aðrir liðir einnig að hafa áhrif.
- Samkvæmt Hagstofu Íslands stóðu einkennandi greinar ferðapjónustunnar saman af 5.174 fyrirtækjum og 32.056 störfum árið 2024. Heildarvelta ársins 2024 var 969 ma.kr., hagnaður 20 ma.kr. og hagnaðarhlutfall 2,1%. Eigið fé í lok árs 2024 var 271 ma.kr. og arðsemi eigin fjár á árinu 2024 7,6%.
- Samtala áætlaðra skatta- og gjaldahækkana sem munu hafa áhrif á ferðamenn og/eða rekstraraðila í ferðapjónustu, 10,7 ma.kr. Sett í samhengi er fjárhæð fyrirhugaðra skatta- og gjaldabreytinga rúmlega helmingur allrar afkomu rekstraraðila ferðapjónustu fyrir árið 2024.

Almenn áhrif skatta- og gjaldahækkana á rekstraraðila

Almenn áhrif á rekstraraðila

- Skatta- og gjaldahækkanir geta haft víðtæk áhrif á rekstur fyrirtækja og kallað á að rekstraraðilar bregðist við breyttum aðstæðum og taki erfiðar ákvarðanir.
- Eðli fjölda fyrirtækja er að selja vörur eða þjónustu fram í tímann. Þegar skatta- og gjaldahækkanir eru kynntar með stuttum fyrirvara getur svigrúm þeirra til að bregðast hratt við verið takmarkað, sérstaklega ef búið er að ganga frá verði á þjónustu fram í tímann.
- Rekstraraðilar þurfa þá að meta hvernig best sé að mæta þessum aukna kostnaði. Helstu valkostirnir felast í því að taka hækkunina á sig, hagræða í rekstri, eða velta hækkuninni út í verð að fullu eða hluta. Ef rekstraraðili tekur hækkunina beint á sig hefur það bein áhrif á afkomu, en verðhækkanir geta einnig dregið úr eftirspurn og þannig einnig haft áhrif á afkomu. Umfang áhrifanna fer almennt eftir eðli rekstrar og markaðsaðstæðum.
- Minna fjárhagslegt svigrúm getur einnig leitt til þess að fyrirtæki grípi til annarra aðgerða til að draga úr kostnaði. Slíkar aðgerðir geta falið í sér að fresta eða draga úr fjárfestingum, hægja á þróunar- og nýsköpunarverkefnum, draga úr eða breyta vöru- og þjónustuframboði eða grípa til hagræðingaraðgerða.

Rekstraraðilar þurfa að bregðast við breyttum aðstæðum og taka erfiðar ákvarðanir

Takmarkaður aðlögunartími getur aukið áhrif skatta- og gjaldahækkana á rekstraraðila

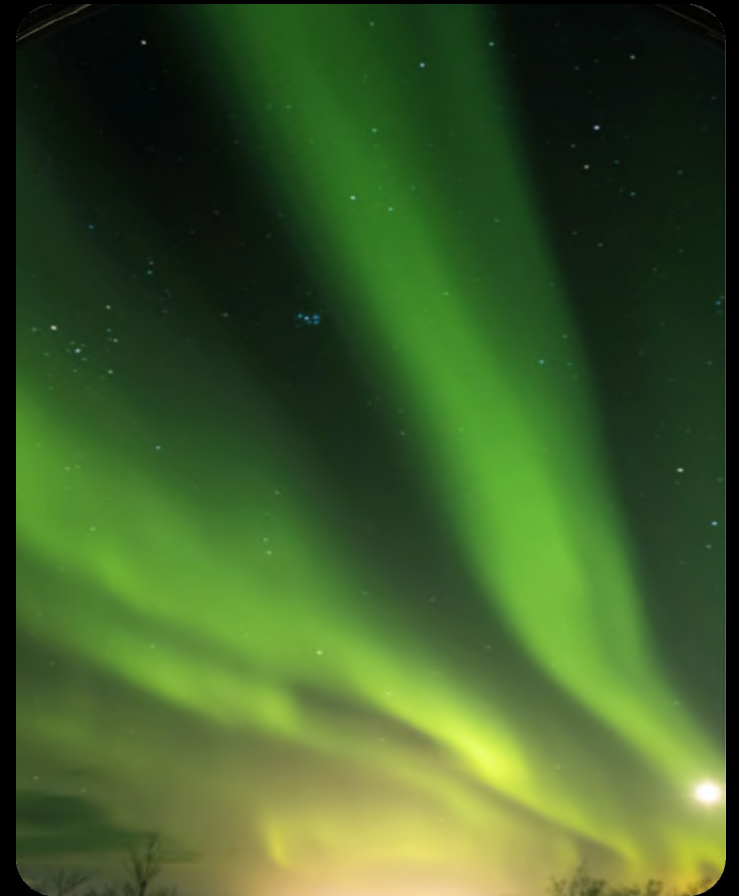

Verðhækkanir í kjölfar skatta- og gjaldahækkana geta haft neikvæð áhrif á eftirspurn og rekstrarafkomu

Algeng viðbrögð fyrirtækja

- Seinka eða hætta við fjárfestingar
- Fresta innri þróun og nýsköpun
- Draga úr eða breyta vöruframboði
- Grípa til hagræðingaraðgerða, s.s. uppsagna og minnkunar á aðkeyptri þjónustu

Deloitte ehf. er aðili að Deloitte EMEA BV, einkahlutafélagi í Belgíu (Deloitte EMEA), sem er aðildarfélag Deloitte Touche Tomatsu Limited, einkahlutafélags í Bretlandi („DTTL“). DTTL og hvert aðildarfélag þess eru lagalega aðskildir og sjálfstæðir lögaðilar. DTTL og Deloitte EMEA inna ekki af hendi þjónustu til viðskiptavina. Fyrir frekari upplýsingar; www.deloitte.com/about.

Þetta skjal var unnið af Deloitte ehf. Eftirfarandi skal gilda um allar upplýsingar í þessu skjali nema annað sé tekið fram. Upplýsingarnar, einkum tölur, gögn og áætlanir, eru til bráðabirgða og er tilgangur þeirra eingöngu að mynda umræðugrunn meðal stjórnenda. Við staðfestum hvorki að upplýsingarnar séu réttar né tæmandi og ætti því ekki að treysta á gögnin sem slík. Staðfestingarvinna á umræddum upplýsingum hefur ekki verið unnin af hálfu Deloitte. Allar ályktanir og niðurstöður sem dregnar eru fram í þessu skjali endurspegla álit Deloitte, byggt á þeim gögnum sem aðgengileg voru fram að dagsetningu þessa skjals, og geta breyst án fyrirvara. Þó að upplýsingar í þessu skjali hafi verið unnar í góðri trú tekur Deloitte enga ábyrgð á ákvörðunum sem teknar eru á grundvelli þeirra. Skjal þetta er afhent á þeim forsendum að hvorki Deloitte, eigendur né starfsmenn séu dregnir til ábyrgðar fyrir rangar eða ónákvæmar upplýsingar, hvort sem þær megi rekja til gáleysis eða annarra ástæðna, né fyrir tjón sem rekja má til mistaka, vanrækslu eða ónákvæmni við gerð þessa skjals. Þetta skjal er eingöngu unnið fyrir verkkaupa og er öðrum aðilum óheimilt að nýta sér efni þess eða byggja ákvarðanir á grundvelli þess nema að fengnu samþykki Deloitte.